

Luhangan kunta

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2024 – 2026
Ympäristö- ja tekninen lautakunta 26.9.2024

Sisällys

1. Johdanto	2
2 Luhangan ympäristöolosuhteet	4
3 Valvontaa ohjaavat säädökset	4
4 Riskinarviointi	6
5 Valvonnan tavoitteet ja keinot	8
6 Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta.....	9
6.1 Ympäristölupien valvonta (YSL 27 §)	9
6.2 Rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten toimintojen valvonta	10
6.2.1 Ympäristönsuojelulain 116 §:n ja liitteen 2 mukaiset rekisteröintiä edellyttävät toiminnot	10
6.2.2 Ympäristönsuojelulain 115a §:n mukaiset toiminnot, joista tehdään ilmoitus 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista	10
6.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	10
6.3.1 Ilmoitus häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta (YSL 118 §)	10
6.3.2 Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta (YSL 119 §)	11
6.3.3 Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta (YSL 120 § ja 123 §)	11
7 Maa-aineslain valvonta.....	11
8 Jätelain valvonta	12
9 Vesilain ja vesihuoltolain valvonta.....	13
10 Maastoliikennelain ja vesiliikennelain valvonta	13
11 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta	14
12 Muu lainsäädäntö	14
12.1 Kuivalannan ja lannoitevalmisteiden varastointi aumassa	14
12.2 Jätteiden käyttö maanrakennuksessa	14
12.3 Maaperän kunnostustöiden ja maaperätutkimusten valvonta	14
13 Viranomaisten välinen yhteistyö	15
14 Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa	15
15 Valvontaohjelma.....	16
16 Suunnitelmallisten tarkastusten maksullisuus.....	16
17 Tietojärjestelmät	16
18 Valvonnan resurssit	17

1. Johdanto

Luhangan kunnan tekninen- ja ympäristölautakunta on Luhangan kunnan ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomainen. Lautakunnan alaisuudessa toimii ympäristö- sekä rakennustarkastaja. Lautakunta on delegoinut valtaansa monissa ympäristönsuojeluun liittyvissä lupa- ja valvonta-asioissa ympäristötarkastajalle. Ympäristönsuojelupalveluja myydään myös Joutsan kunnalle, jolla on oma lautakunta. Tämä valvontasuunnitelma ei käsittele Joutsan kunnan ympäristönsuojelun valvontaa.

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen valvontasuunnitelma, joka koskee ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa kuvataan lisäksi valvonnan järjestäminen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, jonka lautakunta hyväksyy kerran valtuustokaudessa. Valvontasuunnitelmaan voidaan liittää myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja tarkastustiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Valvontasuunnitelmassa esitetään riskinarvioinnin perusteet ja kuvataan, kuinka riskinarviointi ohjaa valvontaohjelman laatimista. Tarkemmin ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset ja muu säännöllinen valvonta kuvataan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vuosittain laatimassa valvontaohjelmassa. Yksityiskohtainen valvontaohjelma ei ole julkinen, mutta toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastuksista ja muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on toimia yleisenä valvontaviranomaisena ja tehdä yleisen edun valvontaa ympäristölainsäädännön mukaisesti. Merkittävässä asemassa valvonnassa on ympäristönsuojelun erityislakien mukaisten lupien ja päätösten valvonta. Lisäksi valvonta kohdistuu erityisesti ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla annettujen valtioneuvoston asetusten ja päätösten noudattamiseen.

Valvontasuunnitelmalla pyritään kehittämään Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatoiminnan suunnitelmallisuutta ja parantamaan valvonnan yhteydessä tuotettavan ympäristötiedon laatua ja saatavuutta. Suunnitelmallisen valvonnan avulla voidaan myös yleisesti edistää ympäristönsuojelun valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista.

Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tavoitteena on, että sen tekemä valvonta on mahdollisimman suunnitelmallista, riittävää ja avointa. Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen noudattaa valvontakäytännössään voimassa olevaa lainsäädäntöä ja ympäristöhallinnon asiasta antamia ohjeita.

Tähän ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan on kirjattu ympäristölupalaitosten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusten ja muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa

myös muiden ympäristöriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun, joissa valvontaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Valvontaohjelmassa voidaan käyttää riskiarvioinnin lisäksi otantamenettelyä. Otantamenettelyä käytetään jätehuollon ja maatalouden valvontakohteissa. Otanta tehdään riskiperusteisesti. Muutoin valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti niille määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltäessä on otettu huomioon toimialakohtaisen ja laitospohjaisen riskinarvioinnin tulokset.

2 Luhangan ympäristöolosuhteet

Luhangan asukasluku oli 702 asukasta vuoden 2023 lopussa. Kunnan pinta-ala on 313 km², josta vesistöjä 99 km². Luhanka on maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusalueutta, jota leimaavat lukuisat suuremmat ja pienemmät vesistöt. Alueelle on lisäksi ominaista runsas loma-asutus: kesämökkejä oli Luhangassa 824 vuonna 2023. Toimialueen valvontakohteet koostuvat pääasiassa eläinsuojista ja maa-aineksen ottoalueista. Ympäristövaikutuksille herkkiä alueita ovat pohjavesialueet, vesistöjen ranta-alueet sekä luonnonsuojelualueet. Teollisuutta ei kunnassa ole. Maa-ainesten ottoalueita on muutamia.

Osa valvottavista toiminnoista sijoittuu pohjavesialueelle. Pohjavesialueet voidaan jakaa vedenhankinnallisen käytön ja suojelutarpeen mukaan viiteen luokkaan: 1-, 2-, 1E-, 2E- tai E-luokkiin. Alue luokitellaan 1-luokkaan, mikäli sen pohjavettä käytetään tai tullaan käyttämään yhdyskunnan vedenhankintaan tai talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m³ vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin. 1-luokan pohjavesialue saatetaan myös luokitella 2-luokkaan tai poistaa luokitukselta. 1-luokan pohjavesialueella saattaa myös olla pohjavedestä suoraan riippuvaisia ekosysteemejä. Pohjavesialue voidaan silloin luokitella uudelleen joko 1E- tai 2E-luokkaan. Taulukossa 1. on esitetty Luhangan kunnassa sijaitsevien pohjavesialueiden tunnuksia ja luokat. Kunnan pohjavesialueille ollaan päivittämässä suojelusuunnitelmaa vuoden 2024 aikana.

Taulukko 1. Luhangan kunnan pohjavesialueet ja niiden luokat

TUNNUS	POHJAVESIALUE	LUOKKA
0917252	Matoharju	1
0943503	Lempää	2E
0943505	Koikerus	1

3 Valvontaa ohjaavat säädökset

Lautakunnan toimivaltaan kuuluvat lupa- ja ilmoitusmenettelyt määräytyvät ympäristönsuojelun erityislainsäädännön ja hallintosäädännön perusteella. Lupa- ja ilmoitusmenettelyt ovat pääosin ns. ennakoivalvontaa, joskin valvontaan sisältyy myös jälkivalvonnan elementtejä. Ympäristönsuojelun toimivaltaan kuuluu seuraavien lupa- ja ilmoitusasioiden käsittely:

- Ympäristönsuojelulaki (YSL, 527/2014)
  - Ympäristölupa

- YSL 118 §:n mukainen ilmoitus (erityisen häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavat toiminnot)
- YSL 119 §:n mukainen ilmoitus (ilmoitus koeluontoisesta toiminnasta)
- YSL 120 §:n mukainen ilmoitus (ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta)
- YSL 116 §:n mukaisesti rekisteröitävät toiminnot
  - VOC-laitokset
  - polttonesteiden jakeluasemat
  - pienet polttolaitokset
  - asfalttiasemat
- YSL 154-158 § jätevesiasiat
- Asetus maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta ns. nitraattiasetus (1250/2014)
- Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)
  - 9. luvun 4 § mukaiset huvivenesatamien ilmoitukset ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja niiden jätehuoltosuunnitelmien hyväksyminen; jätehuoltosuunnitelmien voimassaoloilmoitukset
- Jätelaki (JäteL, 246/2011)
  - Ilmoitus jätehuoltorekisteriin jätteiden ammattimaisesta keräystoiminnasta (100 §)
- Maa-aineslaki (MAL, 555/1981)
  - maa-ainesten ottolupa
  - maa-ainesten kotitarveotto
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL, 132/1999)
  - maisematyölupa
- Vesilaki (VL, 587/2011)
  - Ojitusasiat
  - Talousveden ottamisen rajoittaminen
- Vesihuoltolaki (VHL, 119/2001)
  - kiinteistöjen vapautusanomukset liittymisvelvollisuudesta
- Maastoliikennelaki (MaastoliikenneL, 1710/1995)
  - lupa harjoitukseen ja kilpailuihin
  - moottorikelkkareittien hyväksyminen
- Vesiliikennelaki (VesiliikenneL, 463/1996)
  - lupa harjoitukseen ja kilpailuihin
- Luonnonsuojelulaki (LSL, 1096/1996)
  - luonnonmuistomerkkien perustaminen ja lakkauttaminen

Luhangan ympäristönsuojelu valvoo edellä mainittuja lupa- ja ilmoituspäätöksiä.

Valvontatoimintaa ohjaavat lisäksi jälkivalvonnan piiriin kuuluvat säädökset (normiohjaus).

Ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla on annettu lukuisa joukko valtioneuvoston asetuksia ja päätöksiä, joilla on täsmennetty ympäristönsuojelun vaatimustasoa mm. erilaisten päästöjen ja ympäristön tilan osalta. Osa valtioneuvoston asetuksista on sitovia. Erityisesti niihin voi kohdistua jälkivalvontaa.

Jälkivalvontaa koskevia valtioneuvoston säädöksiä ovat mm.:

- talousjätevesiasetus (209/2011)
- romuajoneuvoasetus (123/2015)
- asetus sähkö- ja elektroniikkaromusta (SER-asetus) (19/2014)
- asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (MARA-asetus) (591/2006)
- jakeluasema-asetus (JANO) (444/2010)
- asetus pienistä polttolaitoksista (PINO) (750/2013)
- asetus asfalttiasemista (ASFA) (846/2012)
- asetus kivenlouhimoista ja -murskaamoista (MURAUS) (800/2010)
- jätelain valvonta- ja rekisteröintisäädökset

4 Riskinarviointi

Ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin, jossa on otettu huomioon sekä toiminnasta että sijainnista aiheutuvat riskit. Riskillä tarkoitetaan toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa sekä päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa. Riskin merkittävyyteen vaikuttaa sen toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan seurauksen vakavuus.

Valvontakohteiden riskinarviointi tehdään kolmivaiheisena

- toimialakohtaiset ympäristöriskit
- laitoskohtaiset ympäristöriskit
- laitoskohtaisten ympäristöriskien merkittävyys

Toimialakohtaisessa riskinarvioinnissa tunnistetaan toiminnoista aiheutuvat ympäristöriskit. Arvioinnissa käytettävät riskit ovat ilmapäästöjen (ml. pöly ja haju) määrä ja laatu, melupäästöt ja ääriä, viemäriin johdettavien jätevesien määrä ja laatu, vesistöön ja maastoon johdettavien jätevesien määrä ja laatu, muodostuvien jätteiden määrä ja laatu, päästöt maaperään ja pohjaveteen, roskaantuminen ja epäsiisteys, vaarallisten aineiden määrä sekä onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski.

Riskipisteityksen perusteella toimialat sijoittuvat valvontaluokkiin, joita on neljä. Valvontaluokan perusteella tarkastustiheys on vuosittain, kerran kolmessa vuodessa, kerran viidessä vuodessa tai kerran kahdeksassa vuodessa.

Riskiarvioinnin perusteella lupavelvolliset toiminnot on jaettu neljään luokkaan:

- **Valvontaluokka I: vuosittain tarkastettavat**
- **Valvontaluokka II: kerran kolmessa vuodessa tarkastettavat**
- **Valvontaluokka III: kerran viidessä vuodessa tarkastettavat**
- **Valvontaluokka IV: kerran kahdeksassa vuodessa tarkastettavat.**

Toiminnan valvontaluokka määräytyy toiminnan päästöjen, ympäristövaikutusten sekä sijainnin mukaan. Myös toiminnan luonne ja erityisiä vaatimuksia aiheuttavat lupamääräykset vaikuttavat valvontaluokkaan. Kohteissa, jotka eivät ole lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyjen piirissä, normivalvonnassa painotetaan erityisesti toiminnan mahdollisesti aiheuttamaa ympäristöriskiä.

Luokittelu eri valvontaluokkiin perustuu seuraaviin näkökohtiin:

- toiminnan laajuus
- toiminnan sijainti mm. suhteessa asutukseen, loma-asutukseen, pohjavesialueisiin, luontokohteisiin, virkistysalueisiin
- toiminnan ympäristövaikutusten laajuus ja merkittävyys
- kokemukset siitä, kuinka laitos noudattaa ympäristölupaa ja muita määräyksiä
- ympäristövaikutustarkkailujen laajuus ja tulokset.

Laitoskohtaisesti arvioidaan tunnistettujen riskien merkittävyys. Arvioinnissa otetaan huomioon laitoksen sijaintiriski

- asutuksen/loma-asutuksen läheisyys
- vaikutuspiirissä olevat muut herkät kohteet (koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet)
- sijainti tärkeällä pohjavesialueella
- sijainti vesistön äärellä (ranta-alue, 100 m rantaviivasta)

ja toimintaan liittyvät riskit

- toiminnan laajuus
- tilat ja laitteet
- kemikaalien varastointi
- valvontahistoria

Toimialakohtaisten ja laitoskohtaisten pisteiden perusteella saadaan kohteen valvontaluokka.

Valvontaluokkaa tarkastellaan vielä laitoskohtaisen riskimatriisin avulla, jossa arvioidaan kohteen päästöjen todennäköisyyden ja seurausten muodostamaa riskiä. Riskimatriisin tuloksen perusteella valvontaluokkaa voidaan muuttaa vielä joko ylös- tai alaspäin.

Taulukko 2. Riskimatriisi

TODENNÄKÖISYYS	VALVONTALUOKKA			YMPÄRISTÖRISKI
erittäin suuri	2	1	1	merkittävä
suuri	3	2	1	kohtalainen
satunnainen	4	3	2	vähäinen
erittäin pieni	4	4	3	vähäisin
SEURAUUS	lievä	kohtuullinen	vakava	

Todennäköisyyden arvioinnissa käytetään seuraavaa jaottelua:

- erittäin suuri – useita kertoja vuodessa
- suuri – vuosittain
- satunnainen – harvemmin kuin kerran kahdessa vuodessa
- erittäin pieni – harvemmin kuin kerran kymmenessä vuodessa

Seurauksen arvioinnissa käytetään seuraavaa jaottelua:

- vakava – päästö aiheuttaa vaaraa terveydelle ja / tai ympäristön pilaantumista tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, jonka vaikutusalue on laaja
- kohtuullinen – päästö aiheuttaa viihtyvyshaittaa ja / tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, jonka vaikutusalue on suppea
- lievä – päästö aiheuttaa lyhytaikaista viihtyvyshaittaa

5 Valvonnan tavoitteet ja keinot

Valvontasuunnitelmalla kehitetään alueellisen ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnan suunnitelmallisuutta ja parannetaan tuotettavan ympäristötiedon laatua ja saatavuutta. Suunnitelmallisen valvonnan avulla voidaan myös yleisesti edistää ympäristönsuojelun valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista.

Tavoitteena on, että ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä valvonta on mahdollisimman suunnitelmallista, riittävää ja avointa. Ympäristönsuojeluviranomainen noudattaa valvontakäytännöissään voimassa olevaa lainsäädäntöä ja ympäristöhallinnon asiasta antamia ohjeita. Omat toimintatapaohjeet tukevat valvontatoimenpiteitä.

Taulukko 3. Valvottavat toiminnot Luhangassa elokuussa 2024

Valvottavat toiminnot, Luhanka	Luvat	Rekisteröidyt	Ilmoituksenvaraiset	Valvontaluokka
Kivenlouhimot ja murskaus	1			2
Yhteislupa (maa-aines ja ympäristö)	2			1
Maa-ainesluvut	4			1
Eläinsuojat	1			3
Ulkona sijaitseva ampumarata	1			4
Polttonesteen jakeluasema		1		2
Yhteensä	9	1		

Lupa- ja ilmoituspäätösten valvonnassa sekä normivalvonnassa ympäristönsuojeluviranomaisella on käytettävissä seuraavia keinoja:

- tarkastuskäynnit ja neuvottelut
- esitettyjen selvitysten ja suunnitelmien hyväksyminen

- raportointien tarkastaminen
- tarkkailutulosten seuranta
- toimintaa koskevien lausuntojen antaminen
- toiminnanharjoittajille tehtävät kyselyt
- toimialakohtaiset selvitykset
- pakkokeinot
- yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

6 Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Ympäristönsuojelun keskeisimpiä ohjauskeinoja on ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen ympäristölupa, joka koskee ympäristöä eri tavoin kuormittavia toimintoja. Luhangassa ympäristölupaviranomaisina toimivat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Luhangan kunnan tekninen ja ympäristölautakunta. Toiminnan luvanvaraisuudesta ja ympäristölupaviranomaisten toimivaltajaosta on säädetty ympäristönsuojelulaissa ja ympäristönsuojeluasetuksessa.

Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnalle myönnetään ympäristölupa, mikäli se täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden perusteella annettujen valtioneuvoston asetusten vaatimukset eikä ole ristiriidassa YSL 49 § ja 51 §:n mukaisten säädösten, suunnitelmien ja ohjelmien kanssa. Lupamääräyksillä on keskeinen merkitys toiminnan järjestämisen kannalta. Niillä ohjataan toiminnan järjestämistä siten, että siitä aiheutuva ympäristökuormitus on hyväksyttävällä tasolla.

6.1 Ympäristölupien valvonta (YSL 27 §)

Luhangassa ympäristölupapalvelullisia toimintoja valvovat Luhangan kunnan ympäristötarkastaja ja Keski-Suomen ELY-keskus. Valvonnalla varmistutaan siitä, että luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa ja luvassa laitokselle asetetut vaatimukset täyttyvät. Valvontaviranomaisen tehtävänä on reagoida laiminlyönteihin. Valvonnan tavoitteena on myös tiedottaa toiminnanharjoittajille tulossa olevista lainsäädännön muutoksista jo etukäteen, millä taataan toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Kunkin laitoksen tarkkailuohjelman mukaiset näytteenotot, analyysit ja mittaukset toiminnanharjoittaja tekee itse tai teettää ulkopuolisilla. Valvontaviranomainen valvoo, että toiminnanharjoittajan tekemä tarkkailu on riittävän laadukasta. Toiminnanharjoittajan tekemään tarkkailuun liittyy säännöllinen raportointi valvontaviranomaisille.

Toimintaa koskevat tiedot päivitetään YLVA-tietojärjestelmään ja tarvittaessa tarkkailutuloksia julkaistaan.

Ympäristönsuojeluviranomainen arvioi toiminnasta kerättävän valvonta-aineiston perusteella, vastaako toiminta lupapäätöksessä sille asetettuja vaatimuksia. Ympäristönsuojeluviranomainen seuraa muun muassa:

- laitoksen kuormitusta ja päästörajojen ylityksiä
- muutoksia toiminnan laadussa ja laajuudessa
- parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja parhaan ympäristökäytännön toteutumista
- yrityksen ympäristöasiantuntemuksen riittävyyttä suhteessa toiminnan ympäristöriskeihin
- luvassa toiminnalle asetettujen vakuuksien riittävyyttä

- toiminnasta aiheutuneita ympäristövaikutuksia verrattuna ympäristöluvan perusteena olleeseen tilanteeseen.

Toiminnot on jaettu riskinarvioinnin perusteella neljään luokkaan, jotka on kuvattu yllä kohdassa 4. Valvontakohteet esitetään vuosittain valvontaohjelmassa. Mikäli ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, ettei toiminta täytä luvassa asetettuja vaatimuksia, se edellyttää toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi tai harkitsee, onko luvan muuttaminen tarpeen.

6.2 Rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten toimintojen valvonta

6.2.1 Ympäristönsuojelulain 116 §:n ja liitteen 2 mukaiset rekisteröintiä edellyttävät toiminnot

Vanhojen, jo olemassa olevien ja ympäristöluvitettujen toimintojen osalta on määritelty määräajat, johon mennessä rekisteröinti tulee viimeistään tehdä. Joidenkin toimialojen kohdalla rekisteröinti tehdään vasta, kun toiminnassa tapahtuu olennainen muutos, joka edellyttäisi ympäristöluvan tarkistamista. Mikäli näiden toimintojen ympäristöluva tulee uusia ennen ko. päivämäärää, jätetään uuden lupahakemuksen sijaan rekisteröinti-ilmoitus, jolloin vanha ympäristöluva raukeaa viranomaisen käsiteltävä rekisteröinti-ilmoituksen. Toiminnot on jaettu riskinarvioinnin perusteella neljään luokkaan, jotka on kuvattu yllä kohdassa 4. Valvontakohteet esitetään vuosittain valvontaohjelmassa.

6.2.2 Ympäristönsuojelulain 115a §:n mukaiset toiminnot, joista tehdään ilmoitus 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista

Vanhat ympäristölupapäätökset ovat voimassa, kunnes lupaa on tarpeen muuttaa toiminnan olennaisen muutoksen perusteella. Silloin jätetään lupahakemuksen sijasta ilmoitus ja asiassa annettava ilmoituspäätös korvaa voimassa olevan luvan.

Toiminnot on jaettu riskinarvioinnin perusteella neljään luokkaan, jotka on kuvattu yllä kohdassa 4. Valvontakohteet esitetään vuosittain valvontaohjelmassa.

6.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Muiden kuin lupavelvollisten yritysten ja kiinteistöjen valvonnassa pääpaino kohdistuu jätelain, jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräyksien noudattamiseen. Valvontatyön tehostamiseksi tarkastuksia yrityksiin voidaan tehdä toimialakohtaisesti. Ennen tarkastuskäyntiä yrityksille lähetetään infokirjelmä ja esitietolomake.

Valvontaa suoritetaan myös tulleiden yleisöilmoitusten perusteella. Ilmoitukset liittyvät yleensä jätelain mukaiseen roskaantumiseen. Ilmoitetut kohteet tarkastetaan, minkä jälkeen ryhdytään asianmukaisiin jatkotoimenpiteisiin.

Myös lakisääteisten ilmoitusten käsittelyyn voi liittyä tarkastuksia ja niistä annettuja päätöksiä valvotaan tapauskohtaisesti.

Maatalouden toiminnanharjoittajiin, jotka eivät ole lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyjen piirissä, valvontaa kohdistetaan siten, että voidaan arvioida toimiala- ja myös kohdekohtaisesti ympäristönsuojelun ja jätehuollon tilaa ja tasoa. Valvontaa toteutetaan tarkastuksina ja neuvotteluina asiakkailta tulleiden mahdollisten valitusten perusteella tai muilta viranomaistahoilta tulleiden ilmoitusten johdosta.

6.3.1 Ilmoitus häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta (YSL 118 §)

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 118 §). Ilmoitukset koskevat pääasiassa tilapäistä murskausta, louhintaa tai moottoriurheilukilpailuja. Ilmoitusten käsittelyyn voidaan tarvittaessa liittää tarkastus. Ilmoituksista tehdään päätös, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta.

6.3.2 Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta (YSL 119 §)

Koeluonteisesta lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun seikan selvittämiseksi, on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 119 §).

Ilmoitukset koeluonteisista toiminnoista voivat liittyä mm. jonkin polttoaineen tai puhdistustekniikan määräaikaiseen kokeiluun prosessissa tai esimerkiksi jonkin jätemateriaalin käyttöön. Ilmoituksista tehdään aina päätös. Päätökseen sisältyy usein raportointivelvoitteita toiminnan tuloksista.

6.3.3 Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta (YSL 120 § ja 123 §)

Onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä tai rakennelman tai laitteen purkamisen poikkeuksellisesta tilanteesta, josta aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai aiheutuu erityisiä toimia jätehuollossa, on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 120 §).

Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta voi liittyä mm. isoihin purkutöihin, joissa muodostuu paljon jätteitä, poikkeuksellisen haitallisia jätteitä tai joissa purkutyöstä voi aiheutua esimerkiksi merkittävää melu- tai pölyhaittaa. Ilmoituksista tehdään aina päätös. Kohde tarkastetaan aina ilmoituspäätöksen valmistelun yhteydessä. Päätökseen sisältyy usein raportointivelvoitteita kuten jätekirjanpito.

7 Maa-ainoslain valvonta

Maa-ainoslain 4 §:n mukainen maa-ainoslupa on yksi maiseman- sekä pohjaveden- ja luonnonsuojelun ohjauskeino. Luhangassa maa-aineslupia valvoo ympäristötarkastaja. Valvonnalla varmistutaan siitä, että luvassa toiminnalle asetetut vaatimukset täyttyvät. Valvontaviranomaisen tehtävänä on reagoida laiminlyönteihin. Valvonnan tavoitteena on myös tiedottaa toiminnanharjoittajille tulossa olevista lainsäädännön muutoksista jo etukäteen, millä taataan toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa. Ympäristötarkastaja ja toiminnanharjoittaja päivittävät toimintaa koskevat tiedot NOTTO-järjestelmään.

Pääsääntöisesti jokaisessa kohteessa käydään vähintään kerran vuodessa. Vuonna 2024 valvottavat maa-ainesluvut on esitetty taulukossa 3. Näistä pohjavesialueella on 3 kpl.

Kunkin toiminnan tarkkailuohjelman mukaiset pohjavesinäytteenotot, analyysit ja mittaukset toiminnanharjoittaja tekee itse tai teettää ulkopuolisilla. Valvontaviranomainen valvoo, että toiminnanharjoittajan tekemä tarkkailu on riittävän laadukasta. Toiminnanharjoittajan tekemään tarkkailuun liittyy säännöllinen raportointi valvontaviranomaisille.

Ympäristötarkastaja arvioi toiminnasta kerättävän valvonta-aineiston perusteella, vastaako toiminta lupapäätöksessä sille asetettuja vaatimuksia. Ympäristötarkastaja seuraa muun muassa pohjaveden

tarkkailutuloksia, otetun maa-aineksen määrää, ottamistasoa sekä muutoksia toiminnan laadussa ja laajuudessa. Jos valvonnassa todetaan, että toiminta ei täytä luvassa asetettuja vaatimuksia, valvoja edellyttää toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi tai harkitsee, onko luvan muuttaminen tarpeen.

Ympäristötarkastaja valvoo myös kotitarveottoa. Kotitarveoton valvonnalla varmistutaan siitä, että kotitarveotto täyttää maa-aineslain ottotoiminnalle asettamat vaatimukset, eikä ottotoiminta vaaranna maisemakuvaa tai luonnonolosuhteita.

8 Jätelain valvonta

Jätelain nojalla valvottavien toimintojen mukaisessa valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin ympäristölupavelvollisten toimintojen valvontakeinoja ja -menettelyjä. Jätelain nojalla tehtävän valvonnan keinoja ovat mm. toiminnanharjoittajan lähettämät raportit ja seurannat sekä jätteiden vastaanottajien ja käsittelijöiden raportoinnin seuraaminen.

Valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä (JäteL 124 §).

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyneen jätteen sekä ominaisuuksiltaan, koostumukseltaan ja määrältään siihen rinnastettavan valtion, kunnan, seurakunnan sekä julkisoikeudellisen yhteisön ja yhdistyksen julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyneen jätteen kuljetus, hyödyntäminen ja käsittely sekä vaarallisen jätteen hyödyntäminen ja käsittely, jollei kyse ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.

Valvonnassa seurataan jätelain velvoitteiden toteutumista julkisen toiminnan kiinteistöillä tarkastuksilla, kyselyillä ja toimialakohtaisilla selvityksillä (esimerkiksi terveydenhuollon toimialan ympäristöselvitys). Asuinkiinteistöjen jätehuollon säädöstenmukaisuutta seurataan lähinnä kirjallisesti palveluntuottajien raporttien, kirjallisten yhteenvetojen sekä jätehuollon asiakasrekisterin perusteella. Tarkastuksia asuinkiinteistöille tehdään harkinnan perusteella tarvittaessa.

Yritysten jätehuoltoa valvotaan kyselyillä ja toimialakohtaisilla selvityksillä sekä seuraamalla jätteiden vastaanottajien ja käsittelijöiden vastaanottoraportteja. Ympäristönsuojeluviranomainen tekee tarkastuksia valvontakohteisiin muun muassa vuosittain laadittavan tarkastusohjelman mukaisesti.

Jätehuollon valvontakohteiden valvontaluokka määräytyy pitkälti toimialan tai toiminnanharjoittajan ympäristöriskialttiuden sekä toiminnan laajuuden perusteella.

Kunnan velvollisuuksiin kuuluu myös jätelain 100 §:n mukainen jätteiden ammattimaisen keräyksen rekisteröinti jätehuoltorekisteriin.

Tuottajavastuisten jätteiden jätehuollon järjestäminen kuuluu JäteL 18 §:n mukaan tuottajalle, joka myy tai ammattimaisesti saattaa markkinoille tuotteita.

Pirkanmaan ELY-keskus ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista. Keski-Suomen ELY-keskus sekä Luhangan kunnan ympäristötarkastaja valvovat alueellaan omalta osaltaan tuottajavastuisten jätehuollon toteutumista Pirkanmaan ELY-keskuksen ohjeiden mukaan.

Ympäristön roskaantuminen voi tulla ilmi kuntalaisilta tulevina valituksina ja yhteydenottoina tai valvontaviranomaisten omasta aloitteesta. Roskaantumistapaukset tarkastetaan aina ennen ja jälkeen puhdistuskehotuksen antamista.

Taulukko 4. Jätehuoltorekisteriin merkittävät toiminnot elokuussa 2024.

	KPL	VALVONTA- LUOKKA
Yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet	7	3
Hyötyjätteiden keräyspisteet	10	4

9 Vesilain ja vesihuoltolain valvonta

Vesilainilla säädellään erilaisia vesitaloushankkeita, kuten vesien käyttöä, vesistö rakentamista, uittoa, ojitusta, vesistöjärjestelyjä ja veden ottamista. Vesilain mukainen lupaviranomainen on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Luhangan rakennuslautakunta ratkaisee tarvittaessa lähinnä ojitusasioihin liittyviä erimielisyyksiä.

Valvontaviranomaisia ovat Keski-Suomen ELY-keskus ja rakennuslautakunta. Vesilain mukainen viranomaisten toimivalta on pääosin jakamatonta, ja menettelyistä sovitaan yleensä tapauskohtaisesti. Ruoppauksista ja suuremmista ojituksista on kuitenkin ilmoitettava ELY-keskukselle. Vesilain mukaiset lupa- ja valvonta-asiat voivat tulla vireille asianosaisten yhteydenottoina tai viranomaisten omasta aloitteesta.

Vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon sekä käsitellä lain 11 §:n tai 17 c §:n mukaisia vapautushakemuksia. Vapautushakemusten käsittelyn yhteydessä voidaan tehdä kohteeseen tarkastus. Valvontakohteet tulevat vireille myös rakennusvalvonnassa käsittelyssä olevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien tai naapurivalitusten myötä. Ympäristönsuojeluviranomainen on valvontaviranomaisena vesihuoltolain rikkomustapauksissa (VHL 29 §)

Ympäristötarkastaja käy tarvittaessa rakennustarkastajan kanssa läpi, että kiinteistöjen jätevesijärjestelmät täyttävät ympäristönsuojelulain vaatimukset sekä uusissa kohteissa että korjausrakentamishankkeissa.

Vanhoja kiinteistöjen jätevesijärjestelmiä ja niiden toimivuutta ei valvota aktiivisesti. Ongelmiin ja mahdollisiin asetuksen vastaisuuksiin puututaan valitusten yhteydessä.

10 Maastoliikennelain ja vesiliikennelain valvonta

Maastoliikennelain ja vesiliikennelain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu ELY-keskuksille ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan tehtäviin kuuluvat muun muassa moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksyminen ja niiden valvonta sekä lupien myöntäminen moottoriajoneuvokilpailuihin ja -harjoituksiin sekä niiden valvonta. Kohteet valvotaan tapauskohtaisesti.

Maastoliikennelain 30 §:n mukaan moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle.

Vesiliikennelain 21 §:n mukaan moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa merkityksellisiä ympäristöhaittoja.

Maasto- ja vesiliikennelain mukaista lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu ympäristölupa. Lupaa ei myöskään tarvita viranomaisten tai puolustusvoimien harjoituksiin.

11 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Merenkulun ympäristönsuojelulain valvontaan kuuluvat alueella olevien huvivenesatamien rekisteröinti ja jätehuolto. Huvivenesatamat tarkastetaan rekisteröinnin yhteydessä ja tarvittaessa esimerkiksi muutosten yhteydessä.

12 Muu lainsäädäntö

12.1 Kuivalannan ja lannoitevalmisteiden varastointi aumassa

Valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) 9 §:n mukainen ilmoitus kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa, josta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 14 vuorokautta ennen varastoinnin alkamista. Valvontailmoitukset käsitellään pääasiallisesti toimistotyönä kirjallisen aineiston ja mahdollisen asiakkaan kanssa tehdyn neuvottelun perusteella. Tarkastus tehdään harkinnan mukaisesti tarvittaessa.

Lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lokakuun loppuun mennessä.

12.2 Jätteiden käyttö maanrakennuksessa

Mm. betonijätteen laajamittaisesta hyödyntämisestä on säännelty valtioneuvoston asetuksessa (843/2017) eräiden jätteiden hyödyntämisestä maanrakentamisessa. MARA-asetus koskee jätemateriaalien hyödyntämistä liikenne- ja teollisuusalueilla. MARA-asetuksen mukaisesta hyödyntämisestä ilmoitus tehdään Keski-Suomen ELY-keskukselle. ELY:n käsittelemät MARA-ilmoitukset tulevat tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksen saapuessa arvioidaan jälkivalvonnan tarve kuten ilmoitusten käsittelyssä.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi vaatia ympäristölupaa haettavaksi, mikäli hyödynnettävä määrä tai sijoituspaikka sitä edellyttää.

12.3 Maaperän kunnostustöiden ja maaperätutkimusten valvonta

Maaperän kunnostustöihin liittyvät ympäristöluvut myöntää Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Kunnostustöihin liittyvät ilmoituspäätökset puolestaan antaa Keski-Suomen ELY-keskus. Maaperän kunnostustöitä valvovat sekä Keski-Suomen ELY-keskus että alueellinen ympäristönsuojeluviranomainen. Ulkopuolinen laadunvalvoja raportoi kunnostustyöt valvontaviranomaisille. Päivityksen MATTI-tietokantaan tekee Keski-Suomen ELY-keskus.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ohjeistaa uusien pilaantuneiden kohteiden maaperätutkimusten tekemistä. Tutkimustulosten perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ohjeistaa tarvittaessa kunnostussuunnitelman tekemisen ja aloittamaan YSL 136 §:n mukaiset viranomaismenettelyt. Kunnan ympäristönsuojelusta tiedot toimitetaan Keski-Suomen ELY-keskukselle MATTI-tietokantaan siirtämistä varten.

13 Viranomaisten välinen yhteistyö

Ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Keski-Suomen ELY-keskus on valtion yleinen valvontaviranomainen Luhangan alueella. Valtion ympäristölupaviranomaisena toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Yhteistyö ELY-keskuksen kanssa koostuu lausunnoista, tarkastuksista ja muusta valvontayhteistyöstä. Lisäksi järjestetään neuvottelu- ja koulutustilaisuuksia. Yhteisessä käytössä on myös valtionhallinnon YLVA-tietojärjestelmä, johon on kirjattu myös kuntien valvontakohteet. Maatalousasioissa yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös ELY-keskuksen E-vastuualueen kanssa.

Kunnan lupa- ja valvontaviranomaisia ovat rakennusvalvonta-, ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiset. Luhangassa terveydensuojeluviranomaisen tehtäviä hoitaa Jyväskylän kaupungin ympäristöterveysjaosto. Ympäristötarkastaja tekee yhteistyötä ympäristöterveysvalvonnan ja rakennustarkastajan kanssa ympäristölupien valmistelussa, erilaisten lausuntojen antamisessa, ympäristön tilan yleisessä valvonnassa ja jätelain valvonnassa.

Ympäristövahingon sattuessa yhteistyötä tehdään pelastuslaitoksen, ELY-keskuksen ja poliisin kanssa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi öljy- ja kemikaalivahingot tai liikenneonnettomuudet. Valvontayhteistyötä Tukesin ja pelastuslaitoksen kanssa tehtäisiin tarvittaessa kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin valvonnassa sekä muussa kemikaalivalvonnassa.

Ympäristötarkastaja antaa tietoja ja asiantuntija-apua myös muille viranomaisille.

14 Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa. Tällöin voidaan antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminta välittömästi. Välittömät valvontakeinot ovat aina luonteeltaan väliaikaisia, ja ne on vietävä viranomaisen käsiteltäväksi viivytyksettä.

Havaittuaan lainvastaisen tilanteen valvontaviranomaisella on lakisääteinen velvollisuus tutkintapyynnön tekemiseen esitutkintaviranomaiselle. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvitettävä asia muulla asianmukaisella tavalla (YSL 169 §). Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa-asia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi olla esim. terveyshaittaa koskevissa asioissa.

15 Valvontaohjelma

Valvontaohjelma muodostuu laitosluettelosta, joka sisältää laitospohjaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja se pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista.

Valvontaohjelman vuosittaisia tarkastuksia määriteltäessä pyritään toimialakohtaisesti priorisoimaan laitokset, joiden viimeisimmästä tarkastuksesta on pisin aika, tai joiden riskiluokitus sitä edellyttää. Ohjelman laatimisessa otetaan huomioon myös valvontatoimenpiteiden riittävän tasainen jakautuminen eri vuosille, jotta valvontaresurssit riittävät suunnitellun valvonnan toteuttamiseen.

Ympäristötarkastaja valmistelee vuosittain seuraavan kalenterivuoden valvontaohjelman.

Valvontaohjelman yhteenveto viedään tekniselle ja ympäristölautakunnalle tiedoksi. Yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista, joten valvontaohjelmaa voidaan pitää ei-julkisena asiakirjana.

16 Suunnitelmallisten tarkastusten maksullisuus

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta peritään maksu. Maksu peritään myös tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi. Mikroyrityksiltä perittävissä maksuissa otetaan huomioon toiminnan laajuus ja luonne. Samoin menetellään, jos toiminnanharjoittajana on sellainen luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa. Maksut määräytyvät ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti.

Maa-aineslain valvonnasta perittävät maksut perustuvat otettavaan maa-ainesten määrään. Maksun suuruus määräytyy maa-aineslupien koskevan taksan mukaisesti. Maksuissa otetaan huomioon myös ympäristölupa- ja maa-aineslupa-yhteiskäsittely.

17 Tietojärjestelmät

Ympäristönsuojeluviranomainen käyttää asianhallintajärjestelmänä Dynasty 10 -ohjelmaa

Suunnitelmallisesti valvottavat kohteet ja niihin liittyvät toimenpiteet kirjataan Exceliin. Valitukset kirjataan

Dynasty 10 -ohjelmaan. Lisäksi on käytössä valtionhallinnon YLVA-järjestelmä ja maa-ainesten osalta NOTTO-tietokanta.

18 Valvonnan resurssit

Ympäristötarkastaja toteuttaa ympäristölupavolvollisten, rekisteröitävien laitosten ja toimintojen valvontaa. Tarkempi valvottavien kohteiden jakauma on esitetty valvontaohjelmassa. Valvontaa tehdään lisäksi Joutsassa ja Toivakassa. Tällä hetkellä (joulukuun 2024 loppuun saakka) ympäristötarkastajan työresurssi Luhangassa on laskennallisesti kaksi päivää kuukaudessa.

Tarkastajalla on mahdollisuus osallistua tehtävien edellyttämään koulutukseen.

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Valvontasuunnitelma tarkastetaan valtuustokausittain ja valvontaohjelma vuosittain. Lautakunnalle esitetään valvonnan toteutuminen vuosittain.

Valvonnan seurannassa arvioidaan valvonnan keinojen riittävyttä ja laatua. Seurantaan sisällytetään myös valvonnan vaikuttavuuden arviointi. Vaikuttavuutta voidaan tarkastella esim. arvioimalla lupien vaikutusta toiminnanharjoittajan toimintaan ja toimintaympäristöön.